

เทศน์เช้า วันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ว่าความดีใจ ความดีมันเข้ากับความดีนะ ความดี คุณดี คุณกรรม เวลากรรมนี้ คนดีกับคนดี คนที่ไม่เคยเห็นหน้ากันเลยนะ ทำดีร่วมกัน ได้กิตติศัพท์ของคนดี เห็นไหม มันเข้าถึงกัน เป็นเพื่อนกัน โดยที่ไม่เคยเห็นหน้ากัน แต่ในปัจจุบันนี้มีมากนะ เพราะเล่นเว็บไซต์ เป็นเพื่อนกัน โดยที่ไม่เห็นหน้ากัน คุณกัน โดยที่ไม่เห็นหน้ากัน

สมัยพุทธกาลก็มีนะ กษัตริย์นี้เป็นเพื่อนต่างเมืองกัน สนิทกันมาก แต่ไม่เคยเห็นหน้ากันเลย เพราะคุณงามความดีนะ สมัย ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว เป็นเพื่อนรักกันแต่ไม่เคยเห็นหน้ากันเลย นี่ส่งข่าวถึงกัน เพราะทำคุณงามความดีมันถึงกัน ความดีมันเข้าถึงกับความดี แต่เวลาพูดถึงนะ ในวงการนักเลง เขาก็ช่วยเหลือกันโดยทางทุจริต เขาช่วยเหลือกัน นี่กรรมนะ

มันอยู่ที่จริตนิสัยของเรา ถ้าความดีของเรามันเข้ากับใจของเรา เราเห็นนะ สิ่งใดที่มันทำแล้วมันขัดกับความรู้สึก เห็นไหม สังเกตได้เลย เวลาคนเราทำอะไรไม่ถูกใจ จะขัดความรู้สึกมาก ถ้าขัดกับความรู้สึก นี่มันขัดใจแล้ว ถ้าขัดใจมันก็ขัดกิเลสแล้ว แต่ถ้ามันถูกต้องตามความรู้สึกของเรา นี่มันพอใจเรา

แล้วสิ่งนี้เราเชื่อถือเราได้ไหม? ถ้าเราเชื่อถือไม่ได้ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางศีล ๕ ไว้ไง ศีล ๕ เป็นมาตรฐานที่เป็นกลาง แล้วถ้าเทียบกับสิ่งนี้ เวลาประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ให้เทียบกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ การประพฤติปฏิบัติแล้วไม่ต้องเพื่อให้คนยกย่องสรรเสริญ ไม่ต้องแก้จริตนิสัยของใคร ไม่ต้องทำอะไรทั้งสิ้น พรหมจรรย์นี้ อยู่เพื่อเรา พรหมจรรย์นี้อยู่เพื่อใจของเรา

ถ้าพรหมจรรย์อยู่เพื่อเรา มันย้อนกลับมาถึงตัวเรานะ ถ้าเพื่อเขาจะ สังเกตได้ไหม เวลาเราไปเที่ยวที่ไหน เราไปเจออะไรที่สวยงาม เห็นไหม ของที่ระลึกไง ซื้อไปฝากกัน มันคิดถึงเขา ไม่ได้คิดถึงเราเลย คิดถึงคนอื่นนะ ที่นั่นสวยมาก เราจะไปชวนคนที่เราพอใจมาเที่ยว เราจะไปชวนคนเอามาเที่ยว มันคิดถึงคนอื่นหมดเลย ไม่ได้คิดถึงเรา เห็นไหม

ถ้าคิดถึงเรานี้ เราเห็นสภาวะแบบนั้น คุณติ ตอนนี้หน้าท้องเทียว เวลาพวกดอกหญ้า พวกตั้งที่มันเกิดขึ้นมาช่วงฤดูกาล มันอยู่ไม่กี่เดือนหรอก ไม่ถึงเดือน ดูอย่างทานตะวัน มันอยู่ชั่วคราว แล้วมันก็โรยราไป เวลาไปเห็นนะ เราก็ออยากจะชวนเขามานะ อีก ๑๐ ปียังไม่ได้มาเลย เพราะอะไร? เพราะกว่าที่มันจะตกลงกันได้ กว่าจะนัดกันได้

เราเห็นภาพนั้น เราก็อ่าสิ่งนี้มันจะเป็นคงที่ ไม่หกรอก...มันเป็นอนิจจัง โลกนี้เป็นอนิจจัง ทั้งหมด มันแปรสภาพ บอก “เรามาเจอสภาพแบบนี้ดีมากเลย” เราเคยนะ เราเคยไปอยู่ในสถานที่ต่าง ๆ ที่เรารุคคงค้ำไปนะ เราบอกสถานที่นี้ดีมาก แล้วชวนเพื่อนไป เพื่อนบอกว่า

“ไม่เห็นมีอะไรดีเลย”

“อ้อ.. แต่สมัยเรามันดี สมัยเรา...”

มันถึงว่ากรรมนะ ถ้าเรากรรมดี เราไปเจอหมู่คณะที่ดี เหตุที่ดี นี่สัพปาเยะ สัพปาเยะส่วนนั้นมันสมคูลกับการปฏิบัตินะ แต่พอมันล่วงกาลผ่านวันไป คุณติ เวลาหลวงตาท่านเทศน์ให้ฟัง สมัยท่านออกประพฤติปฏิบัติ ถ้าช่วงนั้นใครตามหลวงตานั้น นี่ไปด้วยกัน ไปด้วยกันมันจะแรงมาก

คุณติ เวลาหลวงปู่มันอยู่ในป่า เห็นไหม อยู่องค์เดียว ใครมาก็อยู่ห่าง ๆ ออกไป แล้วผิดถูกท่านจะคอยแก้ไข ช่วงที่กำลังแสวงหา ช่วงที่กำลังทุกข์ยาก ช่วงที่กำลังบุกเบิก ช่วงอย่างนี้กำลังกระทำ เหตุการณ์อย่างนั้นมันเป็นเรื่องที่ถูกต้อง แต่เวลาช่วงที่ว่าประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุดแล้ว ทำถึงที่สุดแล้ว ไซ้.. ก็เป็นตัวอย่งที่ดี เพราะว่าอะไร? เพราะจากใจหนึ่งสู่อีกใจหนึ่ง แต่มันไม่เข้มข้นเหมือนตอนที่ท่านแสวงหาหรือ เพราะอะไร? เพราะมันมีการต่อสู้ ต่อสู้กับใคร? ต่อสู้กับความต้องการของใจใจ

ใจมันเรียกร้อง ใจมันแสวงหา ใจมันสิ่งที่มันต้องการ เห็นไหม สิ่งที่ต้องการแล้วมีกิเลสอยู่ สิ่งที่ต้องการนั้นเป็นเรื่องของการบำรุงบำเรอนะ เราอดอาหารกันเพื่ออะไร? เราอดนอนผ่อนอาหารกันเพื่ออะไร? อดนอนผ่อนอาหารเพื่อจะให้ตัวนี้มันเบาลง ให้เรื่องความต้องการของใจมันเบาลง ความต้องการมันเลยเถิดไป เพราะอะไร? เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ “ภิกษุฉันอาหารเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้น ทางโลกเขาทานอาหารเพื่อกาม เพื่อเกียรติ เพื่อศักดิ์ศรีของเขา”

คุณิ เวลากินข้าวกินอาหารกัน ต้องมีศักดิ์ศรีนะ จะไปกินข้างถนนก็ไม่ได้ ถ้าคนมีเงินมีทองนะ โอ้วพวกเรานี้คนติดดิน จะตรงไหนก็สบายมาก จะทำอะไรก็ได้เพราะอะไร? เพราะสิ่งนี้ถ้าไม่ผิด ทำอะไรก็ได้ที่มันไม่ผิดศีลผิดธรรม สิ่งนี้ทำได้ทั้งนั้น เพราะมันเป็นเรื่องของปัจจัยเครื่องอาศัย แต่ถ้ามันมีศักดิ์ศรีนะ ไม่ได้นะ ศักดิ์ศรีนี้มันจะทำให้ต้องให้มีศักดิ์ศรีค่าคอเลย เพราะคำว่าศักดิ์ศรีว่าอะไรนี้ ก็เลสมันเอาอันนี้ออกให้

เวลาประพฤติปฏิบัติเหมือนกัน ว่าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ศึกษาธรรมมาแล้ว นั่นนะกิเลสมันเอาศักดิ์ศรี เอาเรื่องธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาใช้แล้วตัวมันมีกิเลสอยู่ เราถึงต้องทำความสงบของใจใจ เพื่อให้ศักดิ์ศรีนี้ไม่มาค้ำคอ เรื่องทิฏฐิมานะไม่มาค้ำคอ ทิฏฐิมานะความเห็นของเรา นี้ต้องเป็นอย่างนี้ สมคูล พอดี ๆ พอดีไปหมดนะ มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียดใจ ก็พอดีอยู่ใจ เห็นไหม พอดีตอนเช้า ไม่พอดีตอนกลางวัน ไม่พอดีตอนเย็น

ถ้ามันพอดีนะ พอดีตอนเช้า พอดีตอนกลางวัน พอดีตอนเย็น ความพอดีแต่ละความพอดีนี้ กาลเวลามันล่วงวันผ่านวัยไป ความเห็นต่าง ๆ กัน นี้มรรคหยาบ ความเห็นแต่ที่เร็วกว่าสิ่งนี้พอดี เห็นไหม เวลามันละเอียดเข้าไป จิตละเอียดเข้าไป มันต้องการสิ่งที่สมคูลกว่านี้ ต้องการสิ่งที่ละเอียดกว่านี้

ถ้าเราไปติดที่มรรคหยาบ เหมือนกับได้แบกเหล็กมาเลย เจอเงินก็ไม่เอา เจอทองคำก็ไม่เอา ชันแบกของชันมาตลอดไป นี้มรรคหยาบมันฆ่ามรรคละเอียด คือมรรคละเอียดเกิดขึ้นไม่ได้ไง เราไม่ได้เงินไม่ได้ทอง เราได้แต่เหล็กอย่างนั้น แต่ถ้าเราทิ้งเหล็กไปนะ เราจะได้เงินได้ทอง แต่ก็ห้ามทิ้งโดยไม่มีหลักมีเกณฑ์นะ! เราแบกเหล็กมา ถ้ายังไม่ได้เงินอยู่ เราต้องแบกเหล็กนี้ไปก่อน เพราะเหล็กนี้มันก็เป็นแร่ธาตุที่เราไปใช้ประโยชน์ได้เหมือนกัน

เหมือนกับเราประพฤติปฏิบัติใหม่ ๆ เริ่มต้นนี้เหมือนเด็กเลย เด็ก ๆ คุณเราทะนุถนอมมัน เห็นไหม เด็กจะทะนุถนอมมาก มันจะไว้เคียงสามมาก เราพยายามจะต้องให้เขามีจุดยืนของเขา เห็นไหม หนูต้องไปโรงเรียนนะ หนูต้องฝึกหัดนะ สิ่งนั้นไม่ดี สิ่งนั้นดี ต้องฝึกต้องสอนกันมา นี้ให้ข้อมูล ป้อนข้อมูล เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์เลย เขียนโปรแกรมเข้าไปที่ใจ ถ้าใจได้โปรแกรมที่ดีไป ใจได้สิ่งที่ดีไป แล้วจิตนิสัยเขาด้วย ถ้าจิตนิสัยเขาปรารถนา เขาต้องการ ถ้าจิตนิสัยของ

เขานะ เขามีกรรมต่อกันนะ มันจะต่อต้าน ทำไมผู้ใหญ่บังคับ ทำไมคนโน้นไม่ดีอย่างนี้ ทำไมคนนั้นคอยจับผิดเรา เห็นไหม กิเลสมันเป็นสภาวะแบบนี้

แต่ถ้าเป็นธรรมนะ เอ้อ..สิ่งนี้เป็นประโยชน์นะ ถ้าไม่เป็นประโยชน์เลย ทำไมโลกเขายอมรับกันล่ะ ทำไมสังคมเขายอมรับสิ่งนี้ล่ะ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ดี ถ้าสิ่งที่ดีเรามันเข้ากับความคิด นี่สิ่งที่ว่ากรรม เห็นไหม สิ่งที่ดีเข้ากับสิ่งที่ดี สิ่งที่ไม่ดีเข้ากับสิ่งที่ไม่ดี แต่สิ่งนี้แก้ไขได้หมดนะ เพียงแต่ว่ายากหรือง่ายต่างกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเวลาคนเลี้ยงม้ามาถาม “ถ้าม้าตัวไหนฝึกไม่ได้เลย ช่างทึง! ม้าตัวไหนฝึกได้ดี ให้อยู่โดยสมดุลของเขา ตัวไหนฝึกไม่ค่อยได้ ต้องผ่อนอาหาร ต้อง...”

นี่ต้องฝึกต้องฝน ฝึกได้หมดเลย แต่ถ้าช่างทึง คำว่า “ช่างทึง” นี่มันหมายถึงว่ามันไม่ยอมรับสภาวะแบบนี้ แต่ถ้าถึงกาลถึงเวลาของเขา เขาต้องเปลี่ยนแปลงของเขาไป สิ่งที่เปลี่ยนแปลงของเขาไปนะ เราปลูกต้นมะม่วงมันก็คือต้นมะม่วงนะ เราจะตัดแปลง เราพยายามทำขึ้นมาก็เพียงแค่รสมะม่วงดีขึ้น มะม่วงนี้ลูกใหญ่ขึ้นอะไรขึ้น มันก็เป็นมะม่วงนะ จะให้มะม่วงไปเป็นพุทรา จะให้มะม่วงไปเป็นอย่างอื่น มันเป็นไปได้อย่างไร

การเกิดมาด้วยกรรม กรรมแสวงหาที่เกิดมาในชาตินี้ ถ้าชาตินี้มันต่อต้าน สิ่งนี้กรรมมันให้ผลมาแล้ว ถ้าสิ่งที่ให้ผลมาแล้ว เห็นไหม เพราะผลของกรรมมันต้องหมดกรรมอันนั้นไง ถ้าหมดกรรมอันนั้น มันถึงวาระใหม่มันก็เปลี่ยนแปลงไป

คูลี คูเทวดา เห็นไหม ทำไมเทวดารบกัน? เพราะเทวดามันเทวดาฝ่ายเทพก็มี ฝ่ายมารก็มี เป็นฝ่ายมารเพราะอะไร? เพราะเขาทำดีใจ เขาทำดี ขณะที่เขาทำดี ผลมันให้เกิดขึ้นมา เขาก็เกิดเป็นเทวดา แต่ใจของเขามันเป็นฝ่ายมาร มันก็ขัดแย้งกันเอง หมู่เทวดา หมู่อินทร์ หมู่พรหมมีอย่างนั้นหมดเลย ทุกสังคมมีดีและมีเลวปนกัน

สิ่งที่มีดีและมีเลวปนกันเพราะอะไร? เพราะใจมันเป็นสภาวะแบบนี้ ใจเป็นสภาวะแบบนี้แหละ แต่ถ้ามีการสะกิดใจ เห็นไหม ถึงต้องมีครูมีอาจารย์คอยหงายสิ่งภาชนะที่คว่ำไว้ เราคว่ำภาชนะไว้ ฝนตกขนาดไหนก็ไม่ได้นะ ถ้าหงายขึ้นมาได้นะ นี่ครูบาอาจารย์ เห็นไหม เหมือนกันเลย เหมือนพ่อแม่ลูก ถ้าใครเปิดตาของใจได้ ใจของพ่อแม่ลูก พ่อแม่เอาลูกไว้ได้ ลูกเอาพ่อแม่ได้ สิ่งนี้ประเสริฐที่สุด เพราะอะไร?

เพราะมันเปลี่ยนแปลงตั้งแต่มนกรรม ตั้งแต่มนกรรมทำไป มันไปเปลี่ยนแปลงตั้งแต่นี้ไป พอมมนกรรมทำดี คุณิ คนทำบุญกุศลได้ไปเกิดเป็นเทวดา มันส่งต่อภพต่อชาติไป มันไม่ใช่เฉพาะชาตินี้ ถ้าชาตินี้ทำดี มันจะให้ผลตลอดไป แต่ชาตินี้ทำสิ่งที่เราสะสมไว้ในหัวใจ มันก็ต้องได้ผลเพราะเหตุมันเกิดแล้วไง

กรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ไม่ได้มาจากไหนเลย ไม่มีใครทำให้ได้หมดเลย ใจเรานี้ทำ แต่ขณะที่มีสติไหม ถ้าพ่อแม่ที่ดี ลูกที่ดี ลูกที่ดีทำสิ่งที่ดีมันก็เป็นประโยชน์ที่ดีกับเรามา สิ่งที่ดีมันเป็นประโยชน์กับเราไป ถ้าเป็นประโยชน์กับเราไป มันก็เป็นประโยชน์กับเราไป เห็นไหม ไป ๆ ๆ เพราะกรรมคือการกระทำ คือเรื่องของกรรมมันไปกับใจ เพราะใจเป็นคนกระทำ เห็นไหม เริ่มต้นจากไหน? เริ่มต้นจากจุดตั้งแต่หัวใจ หัวใจเป็นมนกรรมเป็นคนคิด เป็นคนทำ ผลก็ย้อนกลับมาที่ใจ

แล้วถ้าเป็นกรรมละ ถ้ากรรมทำให้ทำความดี กรรมมันเกิดขึ้นมาเป็นสภาวะธรรม ใจก็เป็นธรรมขึ้นมา แล้วเป็นกิเลสละ กิเลสมันก็ช่วย กิเลสมันก็ต้องพยายามช่วยๆ ให้เรามีการกระทำ ผลที่สุดที่กิเลสมันทำแล้ว มันพอใจไหมละ? เพราะมันได้แค่ประสบความสำเร็จของมัน ได้ทำตามอำนาจความอยากของมัน พอความอยากมันหมดสิ้นไป แล้วกรรมอยู่ที่ใครละ? กรรมอยู่ที่กิเลสไหม? กิเลสนี้มันเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดดับเกิดดับ แต่มันเหนียวแน่นมาก อยู่กับใจ เวลาทำไปแล้วมันรับผลชั่วไปกับเราบ้างไหม? มันไม่รับเลย แต่ใจเราเป็นคนรับ เพราะอะไร?

เพราะผลเกิดจากใจ เพราะใจเป็นคนทำต้องมีสถานะไง อาการ อารมณ์ความรู้สึกที่ชวนทำไปอันหนึ่ง แต่ใจที่ไม่เคยตายนี้มันเป็นสถานะ มันเป็นภวาสวะ เป็นภพ เป็นโปรแกรม คอมพิวเตอร์ข้อมูลที่ต้องฝังลงไปทีคอมพิวเตอร์นั้น วันใดถ้าศิโยไปถึงตรงนั้น มันจะออกมา กรรมนั้นออกมาให้ผล สิ่งที่อยู่ในใจนี้มันเป็นสภาวะแบบนี้ไง

สิ่งนี้มันอยู่กับใจเรา กรรมมันไม่ได้รับผลกับเราหรอก ใจมันมายุแหย่เรา แล้วเราก็ไปตามกรรม แต่ถ้าภษณะที่หงายขึ้นมา เห็นไหม กรรมมีมากขนาดไหน มันมีน้ำ ภาษณะที่บรรจุน้ำ บรรจุอากาศ บรรจุสิ่งต่าง ๆ นี้ มันเจือจางสิ่งนี้ไง เจือจางสิ่งที่เป็นกรรม ๆ นี้ มันเจือจางได้ พอเจือจางได้มันก็มีโอกาส

ถ้า น้ำ เห็นไหม คุณิของสกปรกที่มันเข้มข้น มันก็ยิ่งเหนียวแน่น ยิ่งชะล้างได้ยาก ของสกปรกแต่มันบางลงมันจางลงเพราะอะไร? เพราะมีเจือจางมาด้วยน้ำ เห็นไหม ด้วยความดีของเรา

ความเจือจางอันนี้มันเจือจางไปบ่อยครั้ง ๆ เข้า มันก็มีโอกาสให้ได้คิด มีโอกาสให้ได้เปลี่ยนแปลง มีโอกาสได้แสวงหา พอมีโอกาสได้เปลี่ยนแปลงอย่างนี้ มันก็เป็นที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ชักสะพาน เพราะอะไร? เพราะมีการเปลี่ยนแปลง มีการแก้ไข ถ้ามีการเปลี่ยนแปลง มีการแก้ไขก็มีโอกาสใช้ใหม่?

แต่ถ้าไม่มีโอกาสเปลี่ยนแปลง ไม่มีการแก้ไข คือด้านไปอย่างนั้น มันก็เป็นคือด้านของกิเลสไป นื่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชักสะพานไป ชักสะพานคือการฆ่าทิ้งเสีย คือว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้โอกาส ไม่สั่งสอนนี่เป็นการชักสะพาน หหมดโอกาสเราแล้ว ถ้าเรามีโอกาสขึ้นมา มีครูมีอาจารย์สั่งสอนขึ้นมา อย่างนี้มันเป็นโอกาสของเรา เราจะยอมรับไหม? ถ้าเราไม่ยอมรับ มันก็เป็นกรรมของเรา กรรมของเราละ ไม่ใช่กรรมของครูบาอาจารย์

ครูบาอาจารย์เป็นคนสั่งสอนแล้วลูกศิษย์มันไม่เอา เราเดือดร้อนไหม? เราไม่เดือดร้อนหรอก แต่มันเดือดร้อนลูกศิษย์ ลูกศิษย์นี้ต่อไปมันจะมีปัญหาของมัน แต่ครูบาอาจารย์ไม่เดือดร้อนหรอก มีแต่ความเศร้าใจ ครูบาอาจารย์เศร้าใจนะ เราสอน เราทำสิ่งที่ดีกับเขา แล้วเขาไม่ต้องการ เขาไม่เอาของเขาไป มันก็เรื่องของเขาใช้ไหม? เราไปเดือดร้อนอะไรด้วย?

แต่ก็เดือดร้อนเพราะอะไร? เพราะมันเป็นสาขานุญสาขกรรม ถ้าไม่เป็นสาขานุญสาขกรรม เราจะไม่มาทำบุญกุศลกันหรอก เพราะอะไร? มันมีที่ทางไปมหาศาลเลย มันอยู่ที่คนเลือกนะ เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระเจ้าพิมพิสารนะ

“ควรทำบุญที่ไหน?”

“ควรทำบุญที่เธอพอใจ”

“แต่ถ้าผลล่ะ?”

ผลต้องเลือกแล้ว เพราะอะไร? เหมือนที่นาบุญ เห็นไหม นาที่ดี นาที่ไม่ดี เราต้องเลือกต้องเฟ้นของเราเพราะอะไร? เพราะเรามีปัญญา ความดี เห็นไหม สิ่งต่าง ๆ ที่ความถูกต้องมันมากันเอง ความชั่วมันก็ไปกันเอง จะปิดบังไว้ขนาดไหน ต้องมีคนรู้ มากหรือน้อยต้องมีคนรู้เหมือนกัน คนรู้ นะ แต่เริ่มต้นจากความลับไม่มีในโลก จากเรานี้เรารู้ก่อนเพื่อนเลย ถ้าเรารู้ก่อนเพื่อน นี้ พรหมจรรย์ พรหมจรรย์เพื่อเรา ๆ ๆ

ถ้าพรหมจรรย์นี้อยู่จบสิ้นแล้ว การอยู่จบสิ้นนี้มันจบอย่างไร? ความจบด้วยวิธีการอันนี้ นี้ใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง ถ้าไม่จบสิ้นนะ วิธีการมันก็ได้แค่ระดับที่ว่ามันรู้ระดับไหนก็ได้รู้ระดับนั้น ถ้าจบสิ้นกระบวนการ ครบวงจร มันจะเริ่มรู้ตั้งแต่เริ่มต้นเลยว่าก้าวเดินอย่างไร เหมือนกับเราเข้าใจเรื่องชีวิตทั้งหมดเลย ตั้งแต่เกิดเลยนะ ตั้งแต่เกิดจากในครรภ์เลย ไม่ใช่เกิดจากคลอดนะ เกิดจากในครรภ์เลย ปฏิสนธิจิตในครรภ์นั้นนะ มันปฏิสนธิจิตอย่างไร

แล้วมันอยู่นั้นมา แล้วเกิดออกมา เห็นไหม ตั้งแต่เกิดแล้วจนตาย ตายแล้วไปไหน? ตายแล้วไปไหน? จิตนี้ไปไหน? วณเวียนไปไหน? เราว่าเกิดแล้วตายแล้วก็จบไป จบไหมล่ะ? ถ้าจบทำไมเรามีทุกข์อยู่อย่างนี้ล่ะ? จบมันควรจะจบสิ ถ้าจบอย่างนี้ทุกข์มันก็ไม่ดีแล้ว สิ่งใดก็ไม่ดีแล้วเราก็ต้องปฏิเสธมันได้สิ แล้วเราปฏิเสธมันได้ไหมล่ะ?

สิ่งใดที่มันเป็นทุกข์มันอยากปฏิเสธ ปฏิเสธไม่ออกเลย แต่สิ่งที่ต้องการ สิ่งแสวงหา สิ่งที่เป็นสุข มันก็ไม่อยู่กับเราเลย นี่มันไร้การควบคุมไง มันไร้การควบคุมเพราะอะไร? เพราะเราไม่รู้จักต้นเหตุไง แต่ถ้าเราสร้างต้นเหตุได้ เราสร้างต้นเหตุคือเหตุได้ เราจะควบคุมได้ เช่น สมาธิ ถ้าเราทำเหตุได้ เรากำหนดสติได้นี่เราสร้างเหตุได้ เราควบคุมได้หมด โปรแกรมคอมพิวเตอร์ควบคุมได้หมด ก็ยกออกมาได้หมด

ถ้าออกมาไม่ได้หมด เราชะล้างให้จิตสะอาดไม่ได้ เป็นพระอรหันต์ไม่ได้ ทำได้หมดเลย แต่ทำได้หมดเพราะเรามีสติสัมปชัญญะ เราตั้งของเรา นี่ชีวิตนี้

เรื่องของปัจจัยเครื่องอาศัยนะ โลกเกิดมานี้ เราทำงานด้วยความพอใจของเรา เราต้องทำนา ต้องมีหน้าที่การงาน มันเป็นเรื่องของธรรมดา เพราะอะไร? เพราะคนเกิดมามีปากมีท้อง เรื่องนี้ปัจจัยเครื่องอาศัย นี่เป็นเรื่องของโลก

เรื่องของธรรมล่ะ คือเรื่องของใจนี้ สุขทุกข์อยู่ที่ใจจริงหรือไม่จริง? นี่เราก็แสวงหาตรงนี้ เราเกิดมาเราก็ไม่เสียชาติเกิดไง ทางโลกเราก็ยืนอยู่ได้บนโลก ทางธรรมเราก็พอมีโอกาสได้หายใจ ไม่ใช่ว่าทางโลกเรามีความพอ มันเป็นไปได้ แต่ว่าชีวิตนี้คืออะไร ตายแล้วไปไหนไม่รู้เรื่อง จบสิ้นตรงไหนก็ไม่เข้าใจ เห็นไหม เพราะอะไร เพราะมันไม่เข้าใจ

แต่ถ้ามันเข้าใจแล้ว เข้าใจขึ้นมา ถึงเข้าใจโดยสัญญา เข้าใจโดยการรับช่วงจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ฝากธรรมไว้กับบริษัท ๔ เราก็รับไว้ รับไว้แล้วเราพยายามค้นคว้าของเรา

มันสงสัยไปหมดละ ไม่มีใครหรือสงสัย แม่แต่ครูบาอาจารย์ท่านบอก “นิพพาน อ่านนิพพาน ก็ยังสงสัยนิพพานตลอดไป”

ทุกคนต้องสงสัย เป็นไปได้อย่างไร? เพราะอะไร? เพราะคนมีกิเลส แต่อย่างนี้ที่รับไว้ก่อน รับไว้แล้วเราพยายามค้นคว้าของเรา พิสูจน์ของเรา พิสูจน์ขึ้นมา เหมือนกินข้าวเลย หิว หิวมาก ๆ แต่ไม่เคยกินอะไรเลย แล้วก็ต่อต้าน หิวจนตาย แต่ถ้าหิวแล้วลองกินดู ว่าไม่ต้องการ มันขยะแขยง มันไม่อยากกินก็ลองกินดู การกินเข้าไปแล้วมันจะทำให้เรารู้สึกว่าอึดขึ้นมา ให้ไปแก้ไขทุกข์ ขึ้นมา มันก็เป็นประโยชน์ของเราขึ้นมา มันจะซึ่งใจมากเพราะอะไร? เพราะมันประสพเอง เห็น ไหม

ปฏิบัติก็เหมือนกัน ธรรมก็เหมือนกัน แล้วจะไม่สงสัยอะไรสิ่งใดเลย ถ้าความสงสัย มันยัง สงสัยอยู่ สิ่งนี้เพราะมันมีกิเลส แต่ถ้าพอเราปฏิบัติของเราขึ้นไป ประสพการณ์อันนี้มันจะไปสอน กิเลสเองนะ เอ็งสงสัยใช่ไหม แล้วที่เอ็งประสพอยู่นี้ถูกต้องไหม? ที่สงสัยนี้ดีไหม? มันจะเข้ามาถึง เราเอง เห็นไหม แก้ไปได้หมดเลย

ถ้าเราเชื่อแล้วเราพยายามปฏิบัติเราอย่างนี้ มันถึงว่าโลก หน้าที่การงานเราก็ทำของเราไป มี โอกาสก็ประพฤติปฏิบัติ ก็ต้องหาหลักหาเกณฑ์ของเราขึ้นมา เพื่อ! เพื่อ โลกกับธรรม เราเกิดมาใน โลกนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดจากพระเจ้าสุทโธทนะเหมือนกัน พระพุทธเจ้าก็เกิด จากโลก คนเราเกิดมาจากโลกทั้งนั้นละ แต่เกิดจากโลกแล้วสนใจในเรื่องของนามธรรมไหม? ถ้า สนใจเรื่องนามธรรม แล้วทำจริงด้วย แล้วนามธรรมนี้หลุด มันก็ได้ของหลุด ๆ ถ้าทำหลุด ๆ ก็ได้หลุด ๆ ทำจริง ๆ ก็ได้จริง ๆ

แล้วพอทำจริง ๆ ได้จริง ๆ ขึ้นมา เราก็ได้โลกกับธรรม ไม่เสียโอกาสไป เกิดมาแล้วพบ พระพุทธศาสนา ไม่เหยียบแผ่นดินผิ ดิน ไม่เหยียบแผ่นดินผิ ดินนะ แล้วถ้าไม่สนใจเลยนี่ เป็นชาว พุทธกันตะเบียนบ้านทั้งนั้นนะ เป็นชาวพุทธ..ศีล ๕ ก็ไม่รู้ อะไรก็ไม่รู้ มันก็น่าสลดสังเวช ถ้ามัน เป็นชาวพุทธแล้วมันเข้าใจเรา เพราะอะไร? เพราะมันใจของเรา สมบัติของเราเอง เราเหยียบย่ำอยู่ ตลอดเวลา หัวใจนี้มองข้ามหมดเลย ไปมองข้างนอก เห็นไหม

ของมีอยู่กับตัว แต่ไม่ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมาเพื่อจะให้มัน แสดงตัวออกมา แสงสว่างสว่างออกมาจากใจนะ “จิตเดิมแท้ที่ส่องใส” ให้มันส่องใสมีแต่ความสุข กับเราขึ้นมา นี้ของความสุขอยู่กับเราเอง เราไปตื่นตื่นกับข้างนอก ไม่เห็นกับใจของเราเองเลย ถ้า

เห็นใจเราเอง ประสบเห็นใหม่ โลกกับธรรม โลกคือโลก เป็นเรื่องของโลก ธรรมคือเรื่องใจของเรา เรื่องความสุขของเรา เอวัง